

ULRICEHAMNS KOMMUN
kommun@ulricehamn.se

2024-04-05

1 (21)

Dnr- SI 2023:8691

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid Hökerums
skola i Ulricehamns kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på *Hökerums skola* avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid *Hökerums skola* i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver i sin analys av skolenhetens samlade resultat tydligare sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande samt utifrån denna analys besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver utveckla varierade metoder och arbetssätt så att eleverna ges inflytande och görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att lärare tillsammans diskuterar hur de allsidigt kan utvärdera och bedöma elevernas kunskaper vid omdömen och betygssättning genom tydliga strukturer för sambedömning i alla ämnen.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **1 november 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2023:8691) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på *Hökerums skola* leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Skolinspektionens granskning visar att rektorn skapar förutsättningar för lärarna att samverka och ser också till att det finns förutsättningar för att ett lärande sker i kollegiet. Ansvar och mandat för specialfunktionerna på skolenheten är också tydliga. Vidare ser rektorn till att skolans arbets- och förhållningssätt tillämpas av alla lärare och att obehöriga lärare får stöd i sitt arbete. Rektorn har visserligen kännedom om hur till exempel elevernas kunskapsresultat ser ut utifrån ett könsperspektiv men hen styr inte något strategiskt arbete gällande jämställdhet. Vidare skapar rektorn sig en bild av verksamheten genom bland annat följa upp skolenhetens kunskapsresultat och hur undervisningen bedrivs. Dock behöver rektorns analys av resultaten utvecklas, så att främst utvecklingsåtgärder och i viss mån fördelning av resurser ännu tydligare möter de behov som finns på skolenheten.

Ledning och organisation

Skolinspektionens granskning visar att rektorn skapat en organisation som ger lärarna förutsättningar att samverka och ser även till att ett lärande, som ska ge avtryck i undervisningen, sker i kollegiet. Emellertid framkommer inte i granskningen att rektorn på något sätt följer upp att detta lärande faktiskt påverkar undervisningen. Ansvar och mandat för de specialfunktioner som finns på skolenheten är kommunicerade och tydliga. Enligt inskickad dokumentation och intervjuer framkommer att lärarna träffas regelbundet och schemalagt i olika konstellationer,

såsom bland annat stadieindelade arbetslag, årskurslag och pedagogiskt forum. Lärarna samverkar både kring elevrelaterade frågor och kring utveckling av undervisningen vid de olika mötena. Beroende på forum är det rektorn eller lärarna som huvudsakligen styr innehållet. Rektorn styr vad som avhandlas på arbetslagsmötena genom att inför dessa möten träffa arbetslagsledarna och ta fram en gemensam dagordning. Protokoll förs också vid arbetslagsmötena, så både rektorn och lärare som eventuellt inte har möjlighet delta vid varje tillfälle kan ta del av vad som avhandlats. Rektorn möjliggör att det sker ett lärande i kollegiet som ska ge avtryck i undervisningen bland annat genom att det regelbundet finns avsatt tid för kollegiala träffar benämnda pedagogiskt forum. Innehåll och planering för dessa möten sker i samverkan mellan rektorn och skolans förstelärare. Dock framkommer inte i granskningen att rektorn specifikt följer upp att detta lärande sätter avtryck i undervisningen. När det gäller skolenhetens specialfunktioner, som till exempel arbetslagsledare och förstelärare, är dessa uppdrag kända och tydliga, bland annat genom att uppdragsbeskrivningar är dokumenterade i kommunens interna system. Rektorn har också presenterat dessa på arbetsplatsträffar.

I granskningen framkommer att rektorn ser till att obehöriga lärare får introduktion och stöd samt att skolans arbets- och förhållningssätt tillämpas av alla lärare. Av intervjuer framkommer till exempel att rektorn och/eller så kallade PALS¹-teamledare har introduktionsmöte med obehöriga lärare där till exempel skolans dokument och system går igenom och också de förhållningssätt som råder. Vidare ser rektorn till att obehöriga lärare får stöttning i arbetslagen, och rektorn kan också utgöra ett stöd när det gäller planering av undervisningen samt bedömning och betygssättning. Dock får obehöriga lärare ingen särskilt utsedd mentor, vilket är ett beslut på huvudmannanivå i kommunen. Skolans arbets- och förhållningssätt aktualiseras löpande på arbetsplatsträffar genom att till exempel skolenhetens planer revideras av lärarna inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Vidare finns på kommunens intranät filmer om övergripande rutiner såsom till exempel anmälningar om kränkande behandling.

¹ PALS är en skolomfattande och evidensbaserad modell som ska utveckla och bygga en god lärandemiljö för alla elever, personal och föräldrar genom positiva handlingar och delaktighet. En trygg lärandemiljö kännetecknas av tydliga förväntningar på kunskapsmål, positivt beteende och sociala färdigheter. Namnet PALS är en norsk förkortning av Positiv Atferd (positivt beteende), Läringsmiljö (gynnsam inlärningsmiljö) och Samhandling (samspel/relation mellan skolpersonal och elever).

Jämställdhetsarbete

Av granskningen framkommer att det på skolenheten inte finns ett strategiskt arbete gällande jämställdhet som styrs av rektorn. Av intervjuer och inskickat material framkommer att rektorn visserligen har kännedom om hur till exempel elevernas kunskapsresultat ser ut utifrån ett könsperspektiv och att frågor kring jämställdhet finns i skolenhetens elevenkäter men rektorn har i övrigt inte någon styrning av jämställdhetsarbetet. De på skolan har inte sett något behov av att särskilt arbeta med jämställdhetsfrågor då de uppger att resultaten på elevenkäterna varit positiva i detta hänseende. Rektorn ställer inte heller frågor till lärarna i till exempel medarbetarsamtal om hur de arbetar med jämställdhet och att ifrågasätta stereotypa könsnormer i undervisningen.

Uppföljning och analys

Skolinspektionens granskning visar att rektorn skapar sig en bild av verksamheten genom att följa upp kunskapsresultat, hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen och hur undervisningen bedrivs. Tryggheten på skolenheten följs upp bland annat genom elevenkäter. Av inskickat material och intervjuer framgår exempelvis att elevernas kunskapsresultat stäms av vid två tillfällen per läsår i oktober och mars då lärare bedömer elevernas kunskapsutveckling i förhållande till betygskriterier och aktuell årskurs i samtliga ämnen. Dessa bedömningar går igenom vid så kallade klasskonferenser där representanter för elevhälsan och rektorn deltar. Rektorn och specialpedagogen följer också upp de bedömningsstöd och kartläggningar som görs i årskurs 1 samt nationella prov i årskurs 3 och 6. Därutöver sker mer övergripande uppföljning av kunskapsresultaten av lärarna i juni varje år. I slutet av läsåret sammanställer rektorn vissa, men inte alla, resultat i skolenhetens kvalitetsrapport. Till exempel redovisas endast resultaten i ämnena svenska, matematik och engelska. För dessa ämnen jämförs exempelvis flickors och pojkars resultat. När det gäller undervisningens genomförande och hur värdegrundsuppdraget integreras i den får rektorn kännedom genom bland annat spontana lektionsbesök, samtal på klasskonferenser, elevråd och med elevhälsoteamet. Vissa av lärarnas förutsättningar att bedriva undervisningen, såsom lokalernas utformning och lärarnas behörighet, kartläggs dock i viss mån.

Av Skolinspektionens granskning framkommer att rektorns analys av resultaten behöver utvecklas, så att utvecklingsåtgärder och fördelning av resurser tydligare möter de behov som finns på skolenheten. Av intervjuer och inskickat material framgår att rektorn i viss mån gör jämförande analyser, men förklaringar, med relevanta belägg grundade i undervisningens genomförande och lärarnas

förutsättningar, saknas. Till exempel har rektorn i uppföljningen sett att måluppfyllelsen är lägre i årskurserna 3, 4 och 5 än i övriga årskurser och att ämnen som utmärker sig negativt är matematik, svenska, svenska som andraspråk, kemi, fysik, engelska och biologi. Orsakerna till skillnaderna i måluppfyllelse mellan årskurserna anges vara elevrelaterade. Bland annat beskriver rektorn att en högre andel elever med sociala svårigheter i främst årskurs 3 och 5 bidragit till den lägre måluppfyllelsen där. Några förklaringar till de lägre resultaten i ovan nämnda ämnen framkommer inte i granskningen. Rektorn har inte heller gjort någon analys av hur de tidigare bristande lokalmässiga förutsättningarna för undervisningen i Hem- och konsumentkunskap och de laborativa inslagen i NO-undervisningen, som framkommit i kartläggningen, påverkat måluppfyllelsen. Visserligen har rektorn beslutat att ett av skolans prioriterade utvecklingsområden detta läsår är att eleverna visar godkänt resultat på nationella proven i svenska i läsförståelse och antalet elever som når de högre betygsstegen ökar, men detta beslut grundar sig enbart i en uppföljning av elevernas kunskapsresultat, och inte i en analys av bakomliggande orsaker till dessa. Vidare har rektorn inte analyserat orsakerna till att pojkar på skolenheten relativt sett lyckas bättre i skolarbetet än flickor. När det gäller fördelning av resurser och uppdelning i undervisningsgrupper, framkommer att detta i viss utsträckning utgår från en analys av resultat. Den grundläggande organisationen styrs av antal elever, elevers och klassers behov, timplanen och lärares behörighet. En omfördelning av specialpedagogiska insatser kan göras utifrån avstämningarna av elevernas måluppfyllelse i oktober och mars eller utifrån resultat av kartläggningsmaterial. Den förändring i uppdelning av undervisningsgrupper som skett under läsåret baseras dock i huvudsak på bristande studiero.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver i sin analys av skolenhetens samlade resultat tydligare sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande samt utifrån denna analys besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn på Hökerums skola visserligen följer upp resultat i verksamheten och gör en jämförande analys, men att rektorn i begränsad utsträckning sätter resultaten i relation till undervisningens genomförande och de förutsättningar som finns. Rektorn har förvisso fattat beslut om

utvecklingsområden, men det finns en risk att dessa inte har någon koppling till de bakomliggande orsakerna till resultaten specifikt för skolenheten. Att rektorn inte väger in undervisningens genomförande och de förutsättningar som finns på skolenheten gör att analysen inte visar vilka framgångsfaktorer och utvecklingsbehov som finns i verksamheten. Detta medför i sin tur risk för att eventuella utvecklingsområden förbises.

Av skollagen framgår att rektorn ansvarar för att på skolenhetsnivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, analysera och utveckla utbildningen. Rektorn behöver således följa upp elevernas resultat, undervisningens genomförande och förutsättningar för undervisningens genomförande för att skaffa sig ett underlag för analys. Med utgångspunkt i orsaksanalysen behöver rektorn vidare besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder. Att utgå från orsaksanalysen innebär att insatserna är behovsanpassade för skolenhetens verksamhet.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn utvecklar analysen av skolenhetens resultat genom att analysera hur olika resultat samvarierar med den undervisning som bedrivs samt andra förutsättningar som skolenheten har. Variationer och skillnader mellan elevgrupper, klasser, ämnen och kön behöver belysas och sättas i relation till undervisningens kvalitet samt andra förutsättningar för undervisningens genomförande. Det är viktigt att söka förklaringar och orsaker till varför måluppfyllelsen ser ut som den gör och synliggöra vilka åtgärder man bör vidta för att förbättra resultaten. Analysen bör således ge en bild av både vilka framgångsfaktorer och utvecklingsbehov som finns. I analys- och utvecklingsarbetet behöver såväl rektor, lärare som elevhälsa vara delaktiga. Rektorn behöver även fatta beslut om utvecklingsinsatser som ska genomföras, utifrån de behov man uppmärksammat, och tillsammans med personalen följa upp att dessa får avsedd effekt. Att utgå ifrån orsaksanalysen innebär att insatserna är behovsanpassade för skolenhetens verksamhet. Insatserna kan därmed också utjämna eventuella skillnader inom skolenheten, mellan lärare, ämnen och årskurser. En del av ett utvecklingsarbete kan vara att se till att lärare ges kompetensutveckling med utgångspunkt i de identifierade behoven, eller att justera organisationen för att möta de behov som uppmärksamrats.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Eleverna på Hökerums skola får en undervisning som på ett flertal sätt främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Undervisningen är målfokuserad, oftast varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Vidare är den till övervägande del välstrukturerad, med tydliga inledningar, sammanhang i genomgångar och logiskt flöde i uppgifterna och det förekommer vanligen också tydliga avslut. Undervisningens innehåll och arbetssätt är i varierande grad anpassade till aktuell elevgrupp och innehåller också i varierande utsträckning inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Lärarna har generellt höga förväntningar på eleverna. I undervisningen ges eleverna i varierande omfattning möjlighet att reflektera över och få strategier för sitt eget lärande, och erhåller därmed enstaka möjligheter att ta ansvar över sitt eget lärande. På skolenheten saknas dock ett arbetssätt där eleverna är delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen.

Variation, struktur och aktivt lärarstöd

I Skolinspektionens granskning framkommer att undervisningen på Hökerums skola är målfokuserad, i de flesta fall varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Av inskickade dokument, intervjuer och lektionsobservationer framkommer att de på skolenheten har tagit fram tydliga övergripande riktlinjer för bland annat lektionernas struktur. Lärarna förklarar oftast undervisningens mål och syfte för eleverna inför nya arbetsområden och i vissa fall inför enskilda lektioner på ett anpassat sätt. På flertalet av de observerade lektionerna finns lektionens planering uppskriven på tavlan och lärarna går också, som inledning, igenom den muntligt med eleverna. Tydliga avslut förekommer också. Detta sker exempelvis genom dialog med eleverna om lektionens mål och innehåll eller att läraren själv repeterar detta. Lärarna stöttar och hjälper eleverna på ett aktivt och adekvat sätt. Till exempel går samtliga lärare på de observerade lektionerna

runt bland eleverna under arbetet och ser till att de kommer igång och kommer vidare med uppgifterna. Om elever tappat fokus eller behöver hjälp uppmärksammar lärarna oftast detta direkt och ingriper. Elever säger att de oftast får den hjälp de behöver på lektionerna, även om det kan dröja när det till exempel bara är en lärare i klassrummet och många behöver hjälp samtidigt. En majoritet av lärarna varierar undervisningen under de observerade lektionerna genom att på ett välfungerande sätt växla mellan olika arbetssätt, som till exempel att låta eleverna omväxlande arbeta med skriftliga och muntliga uppgifter, genomföra praktiska moment, se på film eller lyssna på genomgångar. Även arbetsformerna varierar genom växling mellan enskilt arbete, par-/grupparbete och gemensamt arbete i klassen.

Stimulans och anpassning

I Skolinspektionens granskning framkommer att undervisningens innehåll och arbetsätt i delar är anpassat till aktuell elevgrupp samtidigt som arbetet i varierande utsträckning stimulerar och utmanar alla elever, oavsett hur långt de kommit i sin kunskapsutveckling. Av lektionsobservationer, intervjuer och inskickade dokument framkommer att det varierar mellan lärare och årskurser i vilken grad undervisningen anpassas efter elevernas behov. På samtliga lektionsobservationer är innehållet i princip detsamma för samtliga elever och de inledande uppgifterna är av samma svårighetsgrad. Endast på enstaka lektioner ges eleverna möjlighet att arbeta med uppgifter av olika svårighetsgrad eller extrauppgifter när de är klara med lektionens huvudinnehåll. Det framkommer emellertid i intervjuer att lärarna använder mer utmanande uppgifter för de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling och att de anpassar återkopplingen gällande till exempel elevtexter till elevens nivå.

Granskningen visar att lärarnas förväntningar på eleverna generellt är höga medan det varierar i vilken grad undervisningen innehåller inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Av inskickade dokument framkommer att det varierar mellan årskurserna hur engagerande undervisningen är. I mellanstadiet upplever eleverna i större utsträckning lektionerna som ointressanta och oinspirerande än i lågstadiet. Detta bekräftas av att 55 procent av eleverna i årskurs 5 på Hökerums skola våren 2023 i Skolenkäten angav att lärarna enbart ibland eller sällan får dem att bli intresserade av skolarbetet. Av intervjuer framkommer att lärarnas förväntningar på eleverna överlag är höga, och att de kommunicerar detta till eleverna genom att vara tydliga med att de har en positiv förväntan och att de tror på att eleverna kan. Lärarna skapar ett öppet samtalsklimat i klassrummet genom att tydligt signalera till exempel att eleverna ska våga svara även om de inte är helt säkra på att svaret är rätt och att de bemöter "felaktiga" svar på ett positivt sätt.

Elevernas delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Granskningen visar att det varierar mellan lärare i vilken uträkning eleverna får möjligheter att ta ansvar för sitt eget lärande genom att de ges strategier för detta i undervisningen. Av intervjuer framgår att i någon klass arbetar lärarna med studieteknik men det sker inte i alla klasser på skolan. Vidare framkommer att några lärare genomför diagnoser i matematik vars resultat de visar för eleverna för att synliggöra deras progression. Flera lärare arbetar också med modellering för att ge eleverna strategier för sitt lärande.

Skolinspektionens granskning visar vidare att det i stort saknas ett arbetssätt där eleverna kontinuerligt är med i främst planeringen men också i vissa fall utvärderingen av undervisningen. Av intervjuer framkommer att enskilda lärare involverar eleverna i både planering och utvärdering av undervisningen, men det framgår även att det skiljer sig stort mellan olika lärare i hur mycket inflytande de ger eleverna. När det gäller elevernas delaktighet i planeringen av undervisningen handlar denna mestadels att eleverna får lämna synpunkter på vilka arbetsformer och arbetssätt de föredrar. Det är i stort sett alltid lärarna som bestämmer innehållet i undervisningen. När det gäller utvärdering av undervisningen skiljer det sig åt mellan lärare i vilken utsträckning utvärdering genomförs, från att enstaka lärare utvärderar både under och efter enskilda lektioner eller genomförda arbetsområden till att det inte sker någon tydlig utvärdering alls.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver utveckla varierade metoder och arbetssätt så att eleverna ges inflytande och görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att det på Hökerums skola saknas arbetssätt där eleverna på ett påtagligt sätt är delaktiga i planeringen och utvärderingen av undervisningen. Även om elever kan ges inflytande över undervisningens former ges de i övrigt mycket begränsat utrymme för delaktighet när det gäller att planera undervisningens innehåll. Vidare får eleverna i varierande grad utvärdera undervisningen.

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen och enligt läroplanen ska läraren till exempel tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Vidare framgår av läroplanen att rektorn har ett särskilt utpekat ansvar för att se till att skolans arbetsformer utvecklas så ett aktivt elevinflytande gynnas.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna under ledning av rektorn arbetar aktivt för att öka elevernas delaktighet i både planeringen och utvärderingen av undervisningen. Till exempel behöver lärarna beakta de synpunkter som eleverna för fram och låta dessa påverka planeringen och genomförandet av undervisningen. Det kan vara allt från att undervisningens innehåll präglas av elevernas erfarenheter till att eleverna bidrar med idéer om innehåll, arbetssätt och arbetsformer. När läraren utvärderar undervisningen är det väsentligt att läraren inhämtar elevernas synpunkter om hur undervisningen genomförts avseende innehåll, arbetsformer och arbetssätt. Dessa utvärderingar behöver göras kontinuerligt. Detta är särskilt viktigt om undervisningen inte fungerar, så att läraren har möjlighet att förändra upplägg och genomförande i befintlig undervisningsgrupp.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. På Hökerums skola genomförs ett förebyggande och samlat arbete för att skapa studiero. Det förebyggande arbetet på skolenheten med att skapa en lugn studiemiljö är välfungerande men det saknas en samsyn kring hur lärarna ska agera när studieron brister. Lärarna och annan personal på skolenheten arbetar också medvetet för att skapa trygghet. Även elevernas trygghet på nätet omfattas av detta arbete. Arbetet utgår från en analys av resultaten från flera olika typer av kartläggningar gällande situationen på skolan. Eleverna är delvis delaktiga i arbetet med trygghet och studiero.

Studiero

Skolinspektionens granskning visar att det finns ett förebyggande och i stora delar samlat arbete för att skapa studiero där eleverna i viss utsträckning är delaktiga. Lärarna vidtar relevanta åtgärder för att skapa en lugn miljö men det finns inte någon uttalad samsyn kring hur lärarna ska agera om studieron skulle brista. Av inskickade dokument, lektionsobservationer och intervjuer framkommer att de på skolenheten till exempel har tagit fram tydliga övergripande riktlinjer för bland annat lektionernas struktur och inom ramen för arbetet i PALS har de utarbetat gemensamma regler för hur eleverna ska uppträda i till exempel klassrummen. Eleverna har tidigare varit delaktiga i framtagandet av klassrumsreglerna, men vid tiden för granskningen sker revidering främst i elevrådet. Några av lärarna har också spelat in filmer där de själva visar på önskvärda respektive oönskade handlingar. Eleverna har fasta platser i klassrummen och för de elever som har behov av mer lugn och ro finns skärmar och hörselskydd vid bänkarna. Detta arbete resulterar i att eleverna oftast ges möjlighet att arbeta med sina uppgifter utan att bli störda. Dock saknas en samsyn kring hur lärarna ska agera akut om studieron skulle brista. De på skolan har inte diskuterat frågan och det är upp till varje enskild lärare att avgöra hur uppkomna situationer ska hanteras. Skolinspektionen rekommenderar att lärarna och rektorn tillsammans diskuterar och tar fram riktlinjer för hur man ska agera vid olika scenarion när studieron brister. Detta både för att ha en beredskap och trygghet om det inträffar allvarligare ordningsstörningar och att eleverna ska möta likvärdiga förhållningssätt.

Trygghet

Granskningen visar att det på skolenheten bedrivs ett välfungerande och medvetet arbete för att skapa trygghet på skolan. Av inskickade dokument och intervjuer framkommer att elevernas upplevelse av trygghet, förutom genom enkäter, följs upp genom bland annat trygghetsvandringar, skolsköterskans hälsosamtal och samtal i elevråd. Rektorn presenterar resultaten av enkäterna på arbetsplatsträffar och lärarna får därefter analysera dessa i grupper. Lärarnas analyser lämnas sedan till rektorn. Analys av resultaten sker även med eleverna i elevrådet. Rektorn följer upp också dessa resultat bland annat uppdelat på kön. Utifrån vad som framkommit i analysen har de på skolan beslutat om att ett av skolenhetens utvecklingsområden detta läsår är att eleverna bland annat upplever trygghet under hela rasterna. De har även genomfört åtgärdande insatser, såsom ökad vuxennärvaro på fotbollsplanen vilken identifierats som en otrygg plats. För att upprätthålla och utveckla elevernas upplevelse av trygghet vidtar de på skolan relevanta förebyggande och främjande åtgärder såsom exempelvis faddergrupper, schemalagda och planerade rastaktiviteter samt aktivt arbete med vär-

degrunden i klasserna genom skolmodellen PALS. Genom bland annat samtal och diskussioner i klass- och elevråd är eleverna delaktiga i arbetet med trygghet på skolenheten. Att resultatet av ovanstående arbete är framgångsrikt styrks både i intervjuer och av att en stor andel av eleverna i årskurs 5 på Hökerums skola våren 2023 i Skolenkäten svarade att de är helt och hållet eller till stor del trygga i skolan. När det gäller elevernas säkerhet och trygghet på nätet sker insatser i alla årskurser, där man bland annat arbetat med flera olika material i ämnet. Det finns frågor kring elevernas trygghet på nätet i skolans trygghetsenkät och ämnet tas också upp i dialog med vårdnadshavare.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Rektorn analyserar både skillnader mellan resultat på nationella ämnesprov och omdömen och terminsbetyg samt skillnader i betyg i olika ämnen och årskurser. Utifrån dessa analyser för rektorn diskussioner med lärare. Dock ser rektorn i begränsad omfattning till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Även om rektorn ger lärarna vissa tidsmässiga förutsättningar ser rektorn inte till att lärarna kvalitetssäkrar sina betyg genom sambedömning i alla ämnen.

Diskussion och analys av omdömen och betyg

Skolinspektionens granskning visar att rektorn, i syfte att säkra likvärdighet, analyserar skillnader i bedömning och betyg i olika ämnen och årskurser samt skillnader mellan resultat på nationella ämnesprov och omdömen och terminsbetyg. Rektorn har också fört också diskussioner med lärare utifrån dessa analyser. Av intervjuer framkommer dock att detta är okänt för lärarna på skolenheten. De uppmanas inte heller i sitt analysarbete att granska kunskapsresultaten utifrån detta perspektiv. Rektorn uppger

att i de fall avvikelser har förekommit har lärare fått redovisa sina underlag för att styrka dessa i syfte att säkerställa att omdömen och betyg är rättvisande.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Av Skolinspektionens granskning framkommer att rektorn begränsad utsträckning ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg, och i liten grad ser till att de använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Av intervjuer och inskickat material framkommer att de på skolan internt organiserar sambedömning av nationella prov i årskurs 3 och att huvudmannen anordnar kommunövergripande sambedömning av desamma i årskurs 6. Dessa tillfällen är dock inget rektorn initierat eller styr över. I övriga årskurser och ämnen är det upp till lärarna om och när de sambedömer. Visserligen har rektorn skapat "konferensfri tid" i kalendariet i slutet av terminen, med det är inte tydligt aviserat när sambedömning ska ske. Det finns enstaka obehöriga lärare som är ensamma i sina ämnen på skolenheten. Några av dessa har kontakter kring bedömning och betygssättning med behöriga kollegor på andra skolor, men det är inget rektorn organiserat. När det gäller att anordna likvärdiga bedömningssituationer och värdera olika underlags tyngd i bedömning och betygssättning sker diskussioner om detta främst i det löpande kollegiala samarbetet. Detta arbete är emellertid inte initierat av rektorn.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att lärare tillsammans diskuterar hur de allsidigt kan utvärdera och bedöma elevernas kunskaper vid omdömen och betygssättning genom tydliga strukturer för sambedömning i alla ämnen.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn visserligen ger lärarna vissa tidsmässiga förutsättningar för att kvalitetssäkra sina omdömen och sin betygssättning, men ser inte till att detta faktiskt sker i alla ämnen. Enbart för sambedömning av nationella prov finns en upparbetad rutin på skolenheten. Vidare ser rektorn inte till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar.

Enligt skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas och rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar. I Skolverkets allmänna råd om betyg och prövning

framhålls betydelsen av lärares samsyn för arbetet med rättvisande och likvärdiga betyg.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn ser till att samtliga lärare samverkar i syfte att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg. Detta bör ske med en tydlig struktur för möten, innehåll och dokumentation. Arbetet behöver i första hand inrikta sig på att lärarna tillsammans tolkar betygskriterier i förhållande till respektive årskurs samt ämnets syfte och centrala innehåll men det kan även vara värdefullt att fördjupa samtalen genom att diskutera konkreta elevexempel i ett visst ämne. Rektorn behöver se till att lärarna tillsammans med kollegor diskuterar hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer. Det är också viktigt att samtliga lärare som undervisar eleverna är delaktiga och involverade i arbetet. Lärarna kan också ges möjlighet att samverka med lärare från andra skolor som har ansvar för samma årskurser och ämnen som de själva.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Larsson

Beslutsfattare

Signerat av: Maria Larsson

X Christina Sjögren

Föredragande

Signerat av: Christina Sjögren

I handläggningen av ärendet har även utredare Camilla Ekman medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sju lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektorn.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 5 och 6 mars 2024. Besöket genomfördes av utredarna Camilla Ekman och Christina Sjögren.

Hökerums skola är en kommunal grundskola i Ulricehamns kommun. Läsåret 2023/2024 har skolan 190 elever i årskurserna 1-6. Skolenheten leds av en rektor.

Bilaga 3: Formulär för redovisning av vidtagna åtgärder

Redovisningsformulär för vidtagna åtgärder med anledning av utvecklingsområden i planerad kvalitetsgranskning i Hökerums skola i Ulricehamns kommun

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den planerade kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?

Formulär för huvudmannens redovisning

Utvecklingsområde 1: Rektorn behöver i sin analys av skolenhetens samlade resultat tydligare sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande samt utifrån denna analys besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 2: Rektorn och lärarna behöver utveckla varierade metoder och arbetssätt så att eleverna ges inflytande och görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 3: Rektorn behöver se till att lärare tillsammans diskuterar hur de allsidigt kan utvärdera och bedöma elevernas kunskaper vid omdömen och betygssättning genom tydliga strukturer för sambedömning i alla ämnen.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: